

- 21 — Arap atlandı Keçe katlandı
Kum bulandı
Kubruk dolandı (Teñcere ile çorba)
- 25 — Bir kutu şeker dünyayı eker (Günes)
- 36 — Fındı firek-göge direk (Tütün)
- 37 — Nere gidiyorsun eğri büğrü
Sene (sana) ne var tepesi delik
(Tütün ve baca)
- 38 — Bizde bir dudu var
Eğri büğrü budu var
Yazın gelir kışın gider (Çekirge)
- 39 — Elemi (Aleml) bezer
Kendisi cilbah (çıplak) gezer (İğne)
- 40 — Dam üstünde daylak oynar (Dolu)
(Daylak bir nevi çocuk oyunudur)
- 41 — Ermendi mermendi
Kız duvara tırmandı
Oğlan sudan gelmemiş
Kız duvardan inmedi (Açacakla kiit)
- 42 — Minareden attım kırılmadı
Suya attım kırıldı (Sigara kağıdı)
- 43 — Hep içine mep içine
Derle topla tep içine (Kulak)
- 44 — Lamba düştü İS yaptı
Tabak düştü TAN yaptı
Annem geldi BUL dedi (İstanbul)
- 45 — Tasa bastım terege çıktım (At eğeri)
(Terek evlerde kapların konduğu raf)
- 46 — Suya koysam paslanmaz
Etini kessem seslenmez (Ülü)
- 47 — Keser sapı kendi yapı
Bir ağacın beş budağı (El)
- 48 — Dağı var Yaylası yok
Ovası var Otu yok
Tepesi var Ormanı yok (Deniz)
- 49 — Ah efendim vah efendim
Lâle sümbül gül efendim
Fildir benim fil bedenim
Sakine sakin yaklaşma yakın
Üryan olursun, püryan olursun
Dağlara düşer pişman olursun
Üç bölük dilber âlemler ürker
Gönderin o dilberi acısın halime (Aşk)
- 50 — Çıktım su ağacın başına
Mail oldum makasına
Penbe salvar giyinmiş
Ağzını açmış merhaba (Gül)
- 51 — Gel benim kır atım
Göğsünde sur atım
Akşam olur kişnemez
Arpa saman istemez (Vapur)
- 52 — Ağaçlar yeşillenir
Yerler gimentlenir

- Her güzelden bir şeftali alsam
Yüreğim tazelenir (Sivrisinek)
- 53 — Bir kuşum var kahve rengi
Kahvelerde çalar çengi
Dur kuşumun keyfi olsun
Hanımlardan alsın vergi (Pire)
- 54 — Ufacık mezar
Dünyayı gezer (Ayakkabı)
- 55 — Dağda dalaman
Suda Süleyman
Askeri yeşil
Kendi alaman (Kızılık)
- 56 — Sıra sıra develer
Birbirini geveler (Kiremit)
- 57 — Yer altın altın tas
Birini kaldır birini bas
Amucam oğlu rakkas (Çiğdem)
- 58 — Aleml doyurur
Kendi aç kalır (Et makinesi)
- 59 — Dağda takıltı (Tüfek)
Suda bıkıltı (Balık)
Arşın ayaklı (Ceylan)
Mahlede kızır (Köpek)
Çarşıda batman (Karpuz)
- 60 — Enestedir eneste
Altın inci kafeste
Hangi meyvenin çiğdi
En üste (Dut)
- 61 — Elsiz ayaksız
Kuyu eşir (Yağmur)
- 62 — İnce imeni
İncitme beni
Çıktım çardağa
İndirtme beni (Pirinç)
- 63 — Biz bizidik
Otuziki kız idik
Ezildik büzüldük
Bir sıraya dizildik (Diş)
- 64 — Sildim süpürdüm
Hutu geldi oturdu (Süpürge)
- * 65 — Aşağı inerken kıkır kıkır güler
Yukarı çıkarken sıpır sıpır ağlar
(Kuyu kovası)
- 66 — Öteden beri hoho Kuyruğu tonbul
Eğilir su içmeğe Geçirir ho ho (Ar)
- 67 — Gider leyla
Gelir leyla
Tek ayak üstünde
Meliha (Karı)
- 68 — Kat kat kadayıf (Makara)
Bizim hanım çok zavıf
Zavıflık şöyle dursun
Gözünün teki kayıp (İğne)

İkinci Baskı Tarihi 27. 10. 1977

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

KURULUŞU : AĞUSTOS 1949

AYDA BİR DEFA İSTANBUL'DA ÇIKAR, HALKBİLGİSİ DERGİSİ
SAHİBİ VE YAZI İŞLERİ MES'UL MÜDÜRÜ : İHSAN HİNÇER

SAYI : 5

ARALIK 1949

SENE : 1

Tire'den İlhamlar :

HEP AYNI ŞEY

Prof. Dr. A. Süheyl ÜNVER

Dünyanın neresine herhangi çok eski veya yeni bir asırda giderseniz gidiniz, hangi meşrebler ve dinlerde ve tarikatlerde bulunanlarla görüşürseniz görüşünüz, tarihi açınız, hâlin ön devama sayacağımız maziye dönünüz, istikbal dedğimiz hâlin geleceği vahimesi üzerinde durunuz; hep aynı şeyi bulursunuz. İnsanların içtimâî hayatını gözden geçiriniz, hep aynı geçmiş ve gelecek şeyi, yaşadığımız hâlde bulabilirsiniz. Türülmaksatlarla siyasî hayata atılan insanların koydukları prensipler, geçmişte bulduğunuzun ve istikbalde göreceğinizin aynıdır. Eski Yunan filozoflarını okuyup, beşeriyetin 2500 seneden beri yerinde saydığı ve fikren asla o zamandanberi ilerlediğini kabul edemediğimiz görülecektir. Dinlerde ve ilimlerde de bunu görürünüz. Bunların sâlikleri de böyledir. Bunlar ve misalleri sayıla sayıla bitmez. Hülâsa sözüm şudur: Beşeriyet her yerde ve her zaman çok defa aynı şeyi yapmıştır. Zira başka birsey yapamaz.

Bu mevzua verilebilecek yüz binlerce teferüat misallerinden birisini vereyim. Tire müzesinde dolayışyorum. Pişmiş tuğladan bir ufak

büst dikkat nazarımı çaktı. Bunun hususiyeti şu: Boynunda sanki bir gerdanlığın ortada duşan büyük bir taşı imiş gibi bir ufak çocuk başı var. Nereden alındığı gösterilmeyen bir izahla etiketinde: «Bir kadın hamlinden kurtulurken çocuğıyle beraber ölmüş» Satırlarını okuyoruz. Ödemiş civarında Doyoranlı köyünde bir kazı esnasında bulunmuş.

Bu duyuş ve bu tasavvurun böyle tecellisini hiç de yadırgamadım. Zira bana üstad, Reşad Ekrem Koçu, Edirnekapısı civarında İtri'ye atfollanan meşhur kabre yakın bir yerde bir loğsanın mezar taşını hatırlattı. Bana verdiği izahata göre bu kadının taşı üzerinde, altta, üstteki mezar kitabesi sonunda ufak kavuğu ile yine taşa yapışık bir ikinci ufak kitabeli bir taş daha görülmüyor. Yekpare taşa böyle oyulmuş. Kadıncağız loğsa iken veya doğururken ölmüş. Yavrusu da beraber ölmüştür ve kitabesindeki minî minî kavuğuna göre bu bir oğlan çocuğudur.

Gördünüz mü, dünyanın neresine, hangi bir asırda giderseniz gidiniz, hep aynı şeyi görürsünüz. İşte bu da aynı şey. Tiredeki loğsanın ölüm zamanında belki hıristiyanlık var, belki de-